

Секція 2

магістр з фінансів Надал С.В.

Міський голова м. Тернополя

к.е.н., доцент Спасів Н. Я.

завідувач кафедри економіки та управління виробництвом ТКІ, доцент
кафедри фінансів суб'єктів господарювання і страхування ТНЕУ, доцент

кафедри фінансів ІФНТУНГ

E-mail: vladnat@gmail.com

КАПІТАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ У ФІНАНСОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

В умовах перманентних кризових процесів забезпечення економічного розвитку можливе за умови нарощування капітальних інвестицій як основи ефективної діяльності підприємств реального сектора економіки. Адже за рахунок капітальних інвестицій відбувається реновація основного капіталу, що створює підвалини для виготовлення конкурентоспроможної продукції, економії і раціонального використання матеріальних ресурсів, стимулювання інноваційної діяльності, створення нових робочих місць та інтенсифікації виробничих процесів.

Враховуючи вищезазначене, проаналізуємо динаміку капітальних інвестицій за видами економічної діяльності та визначимо причини і пріоритети у галузевій структурі освоєння капітальних вкладень в сучасних умовах (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка капітальних інвестицій за видами економічної діяльності в
Україні у 2013-2015 рр. (млн. грн.) [1]

Показники	2013 р.*	2014* р.	2015 р.*	Відхилення (+,-) (2014/2013)	Відхилення (+,-) (2015/2013)
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	18587,4	17137,3	27900,0	-1450,1	9312,6
Промисловість	97574,1	82743,8	84168,0	-14830,3	-13406,1
Будівництво	40796,2	33869,5	40931,5	-6926,7	135,5
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	22190,3	19623,8	18152,4	-2566,5	-4037,9

Продовження табл. 1

Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	18472,6	13956,0	16278,0	-4516,6	-2194,6
Тимчасове розміщування й організація харчування	1476,8	1175,5	970,0	-301,3	-506,8
Інформація та телекомунікації	9864,1	8403,4	21848,4	-1460,7	11984,3
Фінансова та страхова діяльність	6646,8	6274,8	6223,7	-372	-51,1
Операції з нерухомим майном	13550,4	8432,9	8797,6	-5117,5	-4752,8
Професійна, наукова та технічна діяльність	3621,3	2587,8	3805,3	-1033,5	184
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	4013,9	3295,8	5677,4	-718,1	1663,5
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	7546,2	4413,1	12547,5	-3133,1	5001,3
Освіта	1030,5	627,1	1176,4	-403,4	145,9
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	1746,2	849,9	1550,2	-896,3	-196
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	2544,5	512,8	921,4	-2031,7	-1623,1
Надання інших видів послуг	212,2	158,2	206,5	-54	-5,7
Всього	249873,4	204061,7	251154,3	-45811,7	1280,9

* - без урахування тимчасово окупованої території АР Крим та м. Севастополя

У контексті проведеного дослідження варто зазначити, що 2013 р. взятий як базовий, оскільки він є переломним, адже із кінця даного року почались незворотні стагнаційні процеси в економіці України, які в подальшому вплинули на усі макропоказники і відобразились на рівні освоєння капітальних вкладень.

Як свідчать дані табл. 1, впродовж 2013-2015 рр. спостерігається зниження обсягу капітальних інвестицій у 1,2 раза у 2014 р. порівняно із 2013 р., що ілюструє негативні тенденції стосовно здійснення капіталовкладень у даному періоді. Варто зазначити, що у 2014 р. відбувається падіння рівня капітальних інвестицій за усіма видами економічної діяльності господарюючих суб'єктів, чого не спостерігалось уже впродовж десяти років. Так, найвищий рівень падіння капітальних інвестицій – у промисловості – у 1,2 раза, будівництві – у 1,3 раза, державному управлінні – у 1,7 раза, освіті – у 1,6 раза, охороні здоров'я – у 2,1 раза. Дана ситуація зумовлена низкою дестабілізуючих чинників, зокрема, затяжною політичною кризою; непродуманою фінансовою та бюджетною політикою; неефективними

реформами банківської системи; економічною нестабільністю; посиленими інфляційними очікуваннями; геополітичними проблемами із Російською Федерацією; недієздатною системою регулювання курсу національної валюти; дефіцитом кредитних ресурсів, що призводить до зниження витрат на оновлення виробничого потенціалу суб'єктів господарювання, гальмування у запровадженні інноваційних технологій та унеможлиблює будь-які позитивні зрушення щодо розширеного відтворення основного капіталу підприємств реального сектора економіки.

Проте, у 2015 р. відбувається деяке пожвавлення інвестиційної діяльності в контексті нарощування капітальних вкладень. Так, капітальні інвестиції в 2015 році збільшуються у 1,3 раза у порівнянні із 2014 р., однак це не дозволяє констатувати про реноваційні процеси в галузях економіки, оскільки 2014 р. є критичним щодо їх освоєння. В розрізі видів економічної діяльності зростання демонструють сільське, лісове та рибне господарство – у 1,6 раза, державне управління і оборона – у 2,8 раза, інформація та телекомунікації – у 2,6 раза та будівництво – у 1,2 раза, діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування – у 1,7 раза відповідно, що дозволяє стверджувати про відносне відновлення політики фінансування капітальних вкладень та свідчить про адаптацію підприємств даних галузей до вітчизняних реалій. За іншими видами економічної діяльності у впродовж 2015 р. спостерігається подальше падіння обсягу капітальних інвестицій, що є загрозливим процесом, який звужує і без того вузькі інвестиційні можливості та не створює прерогатив для реновації основного капіталу суб'єктів господарювання, що функціонують у даних галузях.

Отже, галузева структура капітальних інвестицій переконливо засвідчує кризу щодо фінансування капітальних вкладень та ілюструє на перспективу негативні тенденції стосовно розвитку виробничого потенціалу суб'єктів господарювання. Подолання незворотних процесів щодо здійснення капітальних інвестицій лежить у площині зацікавленості держави в оновленні основного капіталу підприємницьких структур через призму

податкового стимулювання їх розвитку, формування позитивного інвестиційного клімату в Україні, побудови іміджу країни з прозорими умовами ведення бізнесу для нерезидентів, а також ліквідація тотальних корупційних схем при здійсненні фінансування капітальних вкладень. Протворення умов з боку держави потребує зацікавленості суб'єктів господарювання у модернізації виробничих процесів, використанні інноваційних технологій та реновації основного капіталу як беззаперечної умови прибуткової діяльності.

Список використаної літератури

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. Оперативна статистична інформація. [Електронний ресурс]. – Доступний із <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. [Електронний ресурс]. – Доступний із <http://www.me.gov.ua>
3. Детюк Т. В. Інвестиційний клімат України // Економіка і держава – 2010 №1. – с. 45-49
4. Спасів Н.Я. Капітальні інвестиції – фундаментальна складова реновації основного капіталу підприємств /Н.Я. Спасів/ Системи прийняття рішень в економіці, техніці та організаційних сферах: від теорії до практики. Колективна монографія у 2 т. Т.1. / за заг. ред. Савчук Л.М. – Павлоград: Арт Синтез -Т. – 2014.– С. 346-354